

Rekreační a sportovní aktivity provozované ve volné přírodě se reálně dostávají do kontaktu s územní i druhovou ochranou přírody a s ochrannými podmínkami konkrétních chráněných fenoménů. Poslední dvě desetiletí se vyznačují dynamickým nárůstem ekonomické úrovně obyvatel ČR, nárůstem volného času a změnou stylu života, kde se akceleruje důraz na aktivní trávení volného času s dominantními prvky zvýšeného konzumu. Z toho vyplývá intenzivní (řádový) rozvoj outdoorových rekreačních aktivit. Zároveň narůstá objektivní potřeba ochrany dochovaných fragmentů živé i neživé přírody, v kontextu EU se zvyšuje i společenská objednávka na ochranu přírody, která je následně artikulována obecně závaznými právními předpisy („zákony“). Garantem za uplatňování těchto předpisů jsou orgány ochrany přírody, které v rámci výkonu státní správy stanovují podmínky pro výkon konkrétních činností v konkrétních územích, kontrolují a vymáhají dodržování limitů. Těmito orgány jsou zejména Ministerstvo životního prostředí, krajské úřady, správy národních parků, správy chráněných krajinných oblastí a Česká inspekce životního prostředí. Správy CHKO, ačkoli jsou autonomními správními úřady, nemají právní subjektivitu a jsou regionálními pracovišti Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Agentura není Správám nadřizena v linii státní správy, zajišťuje však metodické vedení Správ CHKO tak, aby výkon státní správy byl věcně a odborně podložený a předvídatelný. V rámci tohoto principu vydává AOPK ČR metodické listy, které nemají závazný charakter, ale mají být srozumitelným doporučením a pomůckou pro jednotlivé správy. Zároveň jsou k dispozici i ostatním orgánům ochrany přírody mimo Agenturu - cílem je maximální sjednocení a zprůhlednění státní správy. Jakkoli je to materiál pro interní použití, je účelné s ním přiměřeně seznámit i partnery, kteří jsou nositeli souhlasů i omezení - ochrana přírody tak může transparentně deklarovat svoje postoje a jejich odborná i právní východiska.

Konkrétní metodické listy, které se týkají regulace sportovních a rekreačních aktivit v chráněných územích, vznikají jako jeden z výsledků práce odborné skupiny pro rekreaci, sport a turistiku při AOPK ČR. Následující text se týká horolezectví a je výtahem z metodického listu, který byl vydán v říjnu 2008.

Zpracovatelem textu je ing. Jiří Hušek, vedoucí odborné skupiny a vedoucí Správy CHKO Jizerské hory (jiri.husek@nature.cz)

HOROLEZECTVÍ

1. ANALÝZA

Popis aktivity, členění

Pojem horolezectví znamená pohyb ve vertikálním terénu po přírodních útvarech vlastní silou, v současné době nelze redukovat na klasicky pojímaný alpinismus a využívání „cvičných skal“ jako přípravu pro výstupy ve velehorách. Horolezectví se štěpí na řadu svébytných disciplín s odlišnou základní filosofií, subkomunitou jejich provozovatelů a v neposlední řadě i s různou dynamikou rozvoje a vlivu disciplíny na přírodní prostředí. Mezi disciplínami pochopitelně existují velké průniky věcné, personální nebo třeba etické.

- Velehorské lezení - s ohledem na charakter terénu v ČR ve své čisté podobě prakticky nepřichází v úvahu (vícedělkové výstupy, náročný přístup a sestup, nároky na orientaci, plánované nebo nouzové bivaky, vliv objektivního nebezpečí – pády kamení, změny počasí...). Částečně lze provozovat na některých místech Krkonoš (KRNAP), jinak pouze terény pro nácvik velehorských lezeckých technik (např. severní oblast Bořně u Bíliny – NPR).
- Pískovcové lezení (včetně některých nepískovcových oblastí vycházejících z „pískovcové filosofie“) – specifická disciplína charakteristická pro oblast České tabule a navazujícího Saského Švýcarska. Historie cca 150 let, tuhá pravidla, vysoká etika lezení – v poslední době ohrožovaná

erozí „moderními“ přístupy se snahou o maximální eliminaci rizika a zvýšení technické obtížnosti výstupů.

- Skalní sportovní lezení – provozované zejména na vápencích, vyvěřelých a metamorfovaných horninách. Cesty zajištěné fixními prostředky, dojišťování v průběhu výstupu sporadicky. Vysoká až extrémní technická obtížnost lezení, velmi snížená míra subjektivního rizika.
- Bouldering – krátké výstupy krajní obtížnosti na nízké skalky nebo balvany bez použití jištění lanem.
- Ledové lezení – výstupy ledopády za použití stoupacích želez a cepínů.
- Drytooling – obdoba ledového lezení, kdy se cepínů a stoupacích želez používá k postupu po nezaledněné skále.
- Lezení na umělých stěnách – provozuje se převážně v halách a sportovních areálech.
- Průřezové disciplíny – navazují na jiné outdoorové aktivity: speleoalpinismus (přesah do speleologie), skialpinismus (přesah do sjezdového lyžování), survival, outdoorové víceboje.

Vliv na přírodu a krajinu

Tradiční využívání skalních terénů pro horolezectví v přijatelné podobě může snad v některých případech pomoci blokovat jiné, méně přijatelné způsoby využívání. Za pozitivní je možné považovat vliv horolezectví na utváření vztahu člověka (lezce) k přírodě, dané nejen pobytem v přírodě, ale v případě horolezení .

Možné negativní vlivy lze shrnout v následujících bodech:

- poškozování povrchu skal a vegetačního krytu vlastním lezením – markantní zejména na měkkých pískovcích
- narušování skalního povrchu a vegetačního krytu při prvovýstupech (odstraňování volných kamenů, „čištění“ spár, vyřezávání dřevin...)
- sešlap terénu v okolí skal a na přístupových cestách, „pobytové znaky“ – ohniště (nebezpečí požáru), odpadky, exkrementy
- rušení živočichů, zvláště rušení ptáků při hnízdění (dravci, sovy, krkavci, kavky...)
- změna přirozeného vzhledu skal umístováním prostředků pro fixní jištění a slaňování (jistící kruhy, skoby, expanzní a vrtané skoby, slaňovací kruhy), vrcholových krabic, používáním magnézia (bílé stopy – potenciální chemické ovlivnění prostředí, dosud jednoznačně neprokázáno) nebo jen opotřebením povrchu (odrolení, ohlazení)
- vjezdy motorových vozidel mimo zákonem povolená a vyhrazená místa
- zvláštní pozornost je třeba věnovat případnému budování umělých stěn pro sportovní lezení, bouldering, ledové lezení, drytooling pod volným nebem (výška, tvar, použité materiály, barevnost, navazující reklamní plochy, osvětlení, ozvučení...), což je ale jiná aktivita než samotné lezení a proto zde není blíže komentovaná

Většina negativních vlivů nemá obecně na přírodní prostředí devastační účinky (za předpokladu přiměřené intenzity aktivity a využití regulačních prostředků, které mají k dispozici vlastníci pozemků a státní správa OP, lesů, myslivosti...). Výraznou nevýhodou horolezení je skutečnost, že převážná část vhodných terénů se nalézají v přírodně zachovalých územích se zvláštní ochranou (NP – České Švýcarsko, Krkonoše, NPR – Bořeň, Adršpašsko-teplické skály, Broumovské stěny, Jizerskohorské bučiny, Karlštejn, Vývěry Punkvy aj., NPP – Suché skály, Polické stěny aj., PR a PP, I. zóna CHKO, evropsky významné lokality a ptačí oblasti). Skalní útvary jsou zároveň biotopem řady zvláště chráněných druhů, a to nejen rostlin a bezobratlých živočichů, ale především ptáků, včetně kriticky ohrožených (zejména sokol).

Cílová skupina

Velmi různorodá, bez jednotného sociologického profilu. Specialisté na jednotlivé disciplíny i osoby zabývající se širším spektrem disciplín (a navazujícími outdoorovými aktivitami – horská turistika, cyklistika, vodáctví, speleologie, paragliding ...). Skupiny s různou motivací – v krajní poloze „sběratelé extrémních výkonů“, pro které je skála sportovním nčiním versus „vychutnávači pohybu v přírodě“. Velmi různá intenzita provozování horolezectví – rekreační, výkonnostní až po „profesionální“, kdy se jedná o převažující náplň života jednotlivce a lezení je převažujícím zdrojem příjmů – sponzoři, reklama...

Celkem se v ČR lezením zabývá přibližně 15-20 tis. lidí, množství horolezců ze zahraničí (SRN, Polsko, Slovensko aj.) je více než vyváženo výjezdy českých lezců do lezeckých oblastí mimo ČR (zejména hory a sportovní oblasti – převážně vápencové). Část horolezců není organizovaná, většina však je členy Českého horolezeckého svazu nebo jiných organizací sdružených v mezinárodní unii UIAA (např. rakouský nebo německý horský spolek – OEAV, DAV).

Horolezectví se stává součástí nabídky pobytových a výukových programů některých cestovních kancelářů.

Trendy, potenciál

Horolezectví ve své podobě alpinistické, využívání cvičných skal pro nácvik lezení v horách a v Čechách zejména pískovcové lezení je tradiční sportovní aktivitou s historií zasahující do devatenáctého století. S ohledem na fyzickou náročnost a především pro vysokou míru subjektivního rizika bývalo provozováno málo početnou skupinou lidí. Tato komunita si vyvinula vysokou etiku lezení i pobytu v přírodě a formulovala ji do přísných vnitřních pravidel. Především pískovcové lezení jako svébytná disciplína patří v tomto smyslu k vrcholu ve světě.

S rozvojem volnočasových aktivit, technickým vývojem a dostupností sportovních pomůcek a změnou životního stylu po roce 1990 dochází k velmi dynamickému vývoji i v horolezectví (viz výše uvedené horolezecké disciplíny). Kromě znatelného nárůstu počtu lidí provozujících lezení je pozorovatelný odklon od principů trvalé udržitelnosti (např. přechod z veřejné hromadné dopravy na individuální automobilovou, náhrada pěšího přístupu horskými koly...). V poslední době se projevují velké tlaky na změny filozofie lezení, etiky a vnitřních pravidel ve smyslu maximálního potlačení rizikových faktorů (změny zajišťovacích prostředků, dojišťování výstupových cest a tvorba nových cest s velkou hustotou fixního jištění, jištění lanem shora...). To v konečném důsledku vede k dalšímu nárůstu počtu lezců, intenzity lezení a akceleraci negativního působení na přírodní prostředí. Dalším trendem je příklon ke komercializaci horolezectví (již zmíněné cestovní agentury a kanceláře) a profesionalizaci lezecké špičky.

Hromadné akce typu horolezeckých srazů, festivalů apod. nemají rostoucí tendenci, spíše stagnují po určitém poklesu v posledním desetiletí.

Nároky na infrastrukturu

Nejsou vysoké. Týkají se především parkovacích či odstavných ploch pro osobní automobily, značených přístupových pěšin ke skalám se zabezpečením proti půdní erozi (sestupy ze skalních masivů lze místo pěšiny variantně řešit slaněním). Ubytovací a stravovací kapacity – postačuje stávající turistická infrastruktura v okolí. Speciálním problémem či požadavkem jsou prostory pro táboření nebo bivakování přímo ve skalách s minimálním vybavením (pitná voda, odpady, někdy ohniště).

Možnosti regulace, legislativa

Horolezectví ve zvláště chráněných územích je upraveno zákonem a vyhlášovacemi dokumenty:

- v NP je horolezectví zakázáno v základních ochranných podmínkách (§16 f) zákona č. 114/92 Sb.) – provozováno je na základě souhlasu s vyhrazením místa vydaného formou obecně závazného předpisu (nařízení) – Návštěvní řád NP (vydává správa NP)
- v NPR je horolezectví zakázáno v základních ochranných podmínkách (§ 29 f) zákona č. 114/92 Sb) – provozováno je na základě výjimky poskytnuté žadateli (MŽP resp. vládou ČR) na určitou dobu s podmínkami definovanými podle konkrétních okolností, v současnosti je jako alternativa výjimky používán institut vyhrazení míst pro horolezectví pro neurčený okruh osob (MŽP – v působnosti regionálních odborů výkonu státní správy)
- v NPP, PR a PP může být vázáno na souhlas orgánu OP bližšími ochrannými podmínkami podle vyhlášovacím dokumentu, souhlas pro NPP vydává MŽP, pro PR a PP pak místně příslušná správa CHKO (mimo CHKO krajský úřad)
- v ochranném pásmu NPR může být bližšími ochrannými podmínkami vázáno horolezectví na souhlas orgánu OP, souhlas vydává územní odbor MŽP nebo místně příslušná správa CHKO, pokud na ni tuto kompetenci MŽP přeneslo
- může být vázáno na souhlas orgánu OP také bližšími ochrannými podmínkami CHKO (Český ráj), příslušný souhlas vydává Správa CHKO

- pokud horolezecká činnost koliduje se základními ochrannými podmínkami zvláště chráněných rostlin nebo živočichů, je pro její provozování nutná výjimka ze ZOP, výjimku na základě žádosti vydává Správa CHKO, v případě ohrožených druhů mimo CHKO pak příslušný krajský úřad
- na ostatním území CHKO je omezení horolezectví možné již jen s využitím § 66 – zákaz činnosti nebo stanovení podmínek pro její výkon – stanovuje Správa CHKO, ale využití tohoto nástroje pro horolezectví je problematické a nelze jej obecně doporučit

Součástí regulace je také kontrola dodržování stanovených podmínek a jejich vymáhání – obecně se jedná o činnost personálně a časově náročnou s omezeným dopadem. Účinným způsobem regulace může být cílená výchovná a osvětová činnost s využitím tiskových a elektronických médií a ve spolupráci s příslušnými horolezeckými organizacemi a jejich strukturami.

Možnosti kvantifikace aktivity

Základním parametrem je návštěvnost konkrétní oblasti (v místě a čase). Je možno monitorovat přímo s využitím metod sčítání návštěvníků (ve skalách, na tábořištích, v hostincích) – strážní služba. Efektivním způsobem může být sledování návštěvnosti prostřednictvím zápisů ve vrcholových knížkách – spolupráce se správcem příslušné oblasti.

Metodický list AOPK ČR

Partneři

V pozici potenciálně problematických partnerů se objevují zejména subjekty s komerčními prvky ve své činnosti (provozovatelé „horoškol“, cestovní agentury, ubytovatelé aj., upřednostňující zisk před ostatními zájmy), dále pak někteří vlastníci pozemků, v krajním případě i veřejná správa (např. vinou konfliktního nastavení územních rozvojových záměrů a priorit). Jako problematický partner vystupuje někdy také nikoli nevýznamná část lezecké veřejnosti – horolezectví je ve své podstatě činnost individualistická, s velkou subjektivní volností, problém nastává tehdy, je-li osobní pocit svobody hypertrofován v anarchii.

Partnery jsou, nebo se jimi musejí stát, horolezecké zájmové a sportovní organizace. Zde zcela klíčovou úlohu sehrává Český horolezecký svaz se systémem svých organizačních struktur – především vrcholová komise a sekretariát či výkonný výbor. Důležitými partnery v jednotlivých regionech jsou místně příslušné vrcholové komise. Dalším partnerským subjektem může být Asociace horských vůdců, Klub českých turistů (VHT). Do partnerské polohy je třeba převést vztahy ochrany přírody s vlastníky dotčených pozemků, s obcemi, sdruženími obcí, kraji...

Zastoupení a váha aktivity v síti CHKO

S ohledem na odlišné přírodní podmínky jednotlivých CHKO je pochopitelně výskyt horolezeckých aktivit a jejich váha či dopad velmi variabilní.

CHKO, kde je horolezectví provozováno intenzivně a působí problémy:

Broumovsko, Český kras, Český ráj, Kokořínsko, Labské pískovce, Moravský kras, Pálava

CHKO, kde se leze relativně intenzivně, bez větších problémů:

Jizerské hory, Lužické hory, Žďárské vrchy

CHKO, kde se leze lokálně nebo málo:

Beskydy, Bílé Karpaty, Blanský les, České středohoří, Jeseníky, Křivoklátsko, Orlické hory, Slavkovský les, Železné hory

CHKO zcela bez lezeckých terénů

Blaník, Litovelské Pomoraví, Poodří, Třeboňsko, Český les

2. METODICKÁ ČÁST

Horolezectví v různosti svých podob je na území České republiky rekreační a sportovní aktivitou velmi tradiční a s takřka stopadesátiletou historií, již od 19. století organizováno v zájmových spolcích a sportovních oddílech. Nikdy se ovšem nejednalo o činnost masovou. Podstatná část horských a skalních oblastí se postupem času (převážně ve 2. polovině 20. století) stala územími zvláště chráněnými. Důvodem pro vyhlášení těchto území byla mimořádná zachovalost jejich přírodních prvků a krajinných hodnot. Horolezectví se svým tradičním pojetím a přiměřenou intenzitou nebylo faktorem zhoršujícím dochovaný stav přírodního prostředí. Podle zákona o podpoře sportu (č. 115/2001 Sb.) je sport (horolezectví) veřejně prospěšnou činností, která je společností podporována (ovšem přímo dovozovat z této formulace, že horolezectví je veřejným zájmem – podmínka nutná pro případ vydání výjimky ze základních ochranných podmínek ZCHÚ, není možné). Zejména v některých velkoplošných ZCHÚ jsou lezecké aktivity rozprostřeny na podstatnou část území a s výjimkou měkkých pískovců nejsou výhradně sezónní. Tato skutečnost komplikuje účinný monitoring a přímou regulaci orgány ochrany přírody. Východiskem je obecné akceptování horolezectví jako přijatelné aktivity v chráněných územích. Je ovšem třeba stanovit jasné a vymahatelné podmínky, které minimalizují jeho škodlivé vlivy na přírodu a krajinu. Je účelné podstatnou část podmínek standardizovat (v obdobných přírodních podmínkách neuplatňovat zásadní rozdíly v nastavených pravidlech), regionální a lokální specifika musejí být odborně podložena a věrohodně odůvodněna. Ke kontrole dodržování a k vymáhání podmínek je vhodné využít spolupráce s partnery, zejména s hlavními horolezeckými organizacemi (ČHS). Horolezectví v chráněných územích je dlouhodobě udržitelné ve své historicky determinované podobě a přiměřené intenzitě. Změny je třeba vnímat jako odraz přirozeného vývoje společenských potřeb, technických a technologických možností. Namísto je ovšem princip předběžné opatrnosti a do jisté míry konzervativní přístup orgánů ochrany přírody.

Zastupování zájmů horolezců, komunikace s orgány OP, informační zdroje

Horolezectví je provozováno převážně individuálně, orgány OP se mohou setkat s individuálními žádostmi o úpravu podmínek pro horolezectví v ZCHÚ. Obecně je možné konstatovat, že je relevantní rozlišovat zájem jednotlivce, skupinový zájem malého okruhu osob a zájem velké skupiny, který může přecházet v zájem veřejný. Žadatel, který zastupuje podstatnou část lezecké veřejnosti tuzemské i zahraniční je potom ideálním partnerem pro orgán OP, protože je možné s ním dohodnout obecně platné podmínky a protože má organizační mechanismy umožňující kontrolu dodržování stanovených podmínek. Takovou právnickou osobou je v ČR zejména Český horolezecký svaz (ČHS), který je členem mezinárodní horolezecké unie UIAA a jedná jménem členů svých a členů ostatních organizací sdružených v UIAA. ČHS je občanské sdružení sdružující více než 14.000 členů. Kontakty a informace jsou k dispozici na webové stránce <http://www.horosvaz.cz/>. Tato stránka je zároveň klíčovým zdrojem aktuálních informací i pro orgány OP a vhodným komunikačním médiem mezi nimi a horolezeckou veřejností. V rámci ČHS je přímým partnerem pro OOP Vrcholová komise, zejména její regionální složky, tzv. oblastní vrcholové komise (OVK). Každá definovaná lezecká oblast má dále svého „správce“, fyzickou osobu pověřenou právě OVK. Kontakty na OVK, včetně působností, i na správce jsou na stránce „Skalní oblasti ČR“ <http://skaly.horosvaz.cz/>. Stránku sekretariátu ČHS lze najít na adrese <http://www.horosvaz.cz/index.php?cmd=page&id=24>.

Inventura lezeckých terénů

Základním předpokladem pro kvalifikované rozhodování Správy je seznámení se stavem horolezecky využitelných terénů. Potenciál vychází z přírodních podmínek – je ovšem třeba si uvědomit, že existuje trvalý tlak na „objevování“ nových terénů a využívání terénů dosud opomíjených, pro lezecké aktivity typu „bouldering“ jsou atraktivní i balvany o výšce od 2 m (ideálním prostorem jsou akumulace balvanů). Pro zimní a ledové lezení mohou být využívány terény typu „strmá zarostlá strán“.

Informace o aktuálně využívaných lezeckých terénech je možné získat z otevřených zdrojů. Jsou to jednak tištěné nebo elektronické horolezecké průvodce, modul „Skalní oblasti“ na webu ČHS. Nejúplnější přehled by měla mít místně příslušná oblastní vrcholová komise ČHS.

Rozhodování, příslušnost orgánů OP

Základem pro rozhodování je vyhodnocení aktuálních a potenciálních lezeckých oblastí či lokalit z pohledu kolize se zvláště chráněnými částmi přírody – „maloplošná“ ZCHÚ, lokality Natura 2000, druhová ochrana.

Kategorie ZCHÚ je rozhodujícím kritériem pro volbu právní formy upravující horolezeckou činnost. Podrobnosti jsou uvedeny v analytické části. V případě NPR, kde platí zákaz horolezectví ze zákona v základních ochranných podmínkách byl k upravení činnosti používán institut výjimky ze ZOP (vydávalo rozhodnutím ve správním řízení MŽP, nyní rozhodnutím vlády ČR mimo správní řízení). Praxí posledních let je použití institutu vyhrazení míst k provozování horolezectví (MŽP – příslušný OVSS).

Existuje právní názor, že korektním způsobem je jediné vydání výjimky ze ZOP. Vyhrazení míst pro provozování horolezectví je někdy problematické například s ohledem na obtížnost stanovení omezujících podmínek, jakkoli je procesně čistší než výjimka (zatím vydávaná mimo správní řízení). Nebezpečím je, že souhlas s vyhrazením je sice vydáván na žádost, ovšem vyhrazení platí pro blíže neurčený okruh osob. Vliv žadatele na dodržení stanovených podmínek osobami, na které nemá přímý vliv (např. nečlenové o. s. ČHS) je velmi problematický až nulový. Praxe MŽP ovšem nabízí možnost vyhrazení místa k provozování horolezectví pro určitý okruh osob (např. na žádost ČHS pro členy ČHS a ostatních členských organizací UIAA - viz Rozhodnutí MŽP k NPR Jizerskohorské bučiny, č. j. 541/181/07/24/200 z 19. 4. 2007). Při tom všem platí, že výjimka se vydává konkrétnímu žadateli a musí být doložena převaha veřejného zájmu nad zájmy ochrany přírody, což je v případě horolezení obtížně splnitelné. Pro běžné horolezecké aktivity je tedy vhodné preferovat institut vyhrazení.

V konkrétních případech jednotlivých NPR se doporučuje dohodnout konkrétní formu úpravy s MŽP.

Regulace, podmínky

Při stanovování podmínek pro horolezeckou činnost orgánem OP v příslušných dokumentech je vhodné dodržet obdobný přístup u všech správních orgánů, zejména ve srovnatelných podmínkách. Variabilita podmínek logicky vychází z rozdílných přírodních podmínek, způsobu a intenzity provozování horolezectví v konkrétních územích. Důležitým parametrem je přitom předmět ochrany – přísnější podmínky jsou na místě tehdy, je-li předmětem ochrany vlastní skalní útvar (zejména jeho morfologie) nebo organismy přímo vázané na skalní masivy nebo nejbližší okolí.

Důrazně se doporučuje stanovovat podmínky opřené výhradně o zákon č. 114/92 Sb., respektive příslušné podzákoné normy. Nevhodné jsou podmínky, které se odvolávají na jiné dokumenty v plném znění – zvláště pak na aktuálně platná „Pravidla sportovního lezení“ na pískovcových i nepískovcových skalách. Formulace vlastních podmínek, které vycházejí z etických i sportovních pravidel je ovšem velmi vhodná, mohou působit regulačně ve smyslu snížení návštěvnosti lokality, respektive frekvence výstupů a tedy celkového zatížení přírodního prostředí.

Příklady některých podmínek:

- sezónní omezení lezení – eliminace poškození povrchu skal (pískovce v zimě), ochrana živočichů (hnízdění ptáků...), respektive další důvody – možné vzájemné kombinace
- není dovoleno lezení na vlhké skále – eliminace poškození povrchu skal (pískovce)
- nejsou dovoleny některé jistící pomůcky poškozující skálu (vklíněnce, skoby...), používání nevhodné obuvi, drytoolingu...
- není dovoleno umělé upravování povrchu skal, zásahy do vegetace
- vyznačení (definovat způsob provedení) a dodržování přístupových cest
- nejsou dovoleny prvovýstupy nebo jsou povoleny pouze se souhlasem OOP
- přípustná podoba prvků fixního jištění včetně barvy
- není dovoleno dojišťování stávajících výstupů dalšími fixními prostředky (kromě vlastního poškození skály je takové dojišťování způsob, jak odstranit psychickou náročnost výstupu a otevřít směr i lokalitu pro mnohem větší množství lezců – možné překročení únosnosti aktivity pro přírodní prostředí; obdobná argumentace platí pro některé další, zdánlivě „mimopřírodní“ regulativy)
- není dovolen průstup cest s jištěním lanem zavěšeným shora (tzv. top rope)
- nepovolení používání chemických prostředků, zejména tzv. magnéziem – možné ovlivnění chemismu prostředí, druhotného poškození povrchu skal (dosud neprokázán jasný škodlivý vliv, ale ani neškodnost – vhodné uplatnění principu předběžné opatrnosti), estetické hledisko (třeba vnímat jako pomocné, zákaz magnézia s odůvodněním poškození krajinného rázu zjevně neobstojí při podrobnějším posouzení), zejména však magnéziem usnadňuje výstup a rozšiřuje interval vhodných klimatických podmínek pro lezení, a tedy akceleruje intenzitu využívání skal – viz výše
- omezení možnosti výcviku „čekatelů“, nečlenů ČHS – definice „čekatele“ je velmi pružná, velmi dobře se do ní mohou vejít frekventanti komerčních lezeckých kurzů cestovních agentur a „horoškol“
- omezení hromadných akcí (horozeckých srazů, závodů...)
- povinnost žadatele udržovat přístupové pěšiny a okolí skal vhodným způsobem (tj. např. úklid, údržbu či opravy na pěšině je nutno specifikovat) – u této podmínky je ale nutno zohlednit práva vlastníka pozemku, pokud jím není sám žadatel
- povinnost žadatele uveřejnit rozhodnutí přiměřeným způsobem (např. Bulletin ČHS, webová stránka, cedule v terénu...)

Uvedené podmínky mohou být modifikovány a doplněny podle konkrétních přírodních podmínek a na základě regionálních dohod s žadateli. Velmi vhodná je předběžná koordinace přístupu v oblastech se srovnatelnými podmínkami (pískovce České tabule), případně konzultace v rámci OS RST.

Komunikace s horolezeckou veřejností, zveřejnění rozhodnutí

Jednotlivá rozhodnutí a případně další dokumenty se doporučuje zveřejnit na webové stránce místně příslušného regionálního pracoviště AOPK ČR. Dokumenty jsou průběžně aktivně zveřejňovány také na zmíněné stránce ČHS v modulu „Skalní oblasti ČR“ <http://skal.y.horosvaz.cz/>. Doporučuje se příslušným pracovištěm pravidelně kontrolovat jejich aktuálnost, úplnost a správnost. Jedná se s provozovatelem systému o možnosti přístupových práv pro orgány OP k přímé editaci aktuálních informací (např. lokální časové uzávěry z důvodu hnízdění ptáků apod.). Velmi vhodná by byla možnost zobrazení dokumentů v aplikaci DR USOP (<http://drusop.nature.cz>) mezi výjimkami a souhlasy vydanými pro jednotlivá ZCHÚ.

Účinnou metodou komunikace je také přímá spolupráce s příslušnou oblastní vrcholovou komisí. Doporučuje se dohodnout účast pověřeného pracovníka správy CHKO jako hosta na pracovních schůzkách OVK. Nevhodné je naopak členství pracovníka správy ve vedení příslušné OVK.

Velmi efektivním médiem pro vzájemnou komunikaci a tok informací je internet. Doporučuje se pravidelné sledování hlavních stránek zaměřených na horolezectví a outdoor (kromě www.horosvaz.cz jsou to zejména www.lezec.cz, www.horyinfo.cz, www.horydoly.cz), dále pak méně frekventované nebo regionální stránky, např. www.euroclimbing.com, www.hruboskalsko.cz, www.lkp.cz, www.vrcholky.cz, atd., atd.). Průběžným sledováním těchto zdrojů by měl být pověřen pracovník na každé správě CHKO, kde jsou horolezecké terény.

Metodický list AOPK ČR